

samo priročnike o evropskih vrstah. Nekako sem se le dokopal do rodu *Lonchura* ali kakšnega drugega sorodnega rodu.

Naslednji dan sem se vrnil na isti kraj in na moje presenečenje je predme na grm zletel spet isti ptiček iz prejšnjega dne. Vnovič sem ga opazoval kakih deset sekund, dovolj dolgo, da sem potrdil vse tisto, kar sem videl prejšnji dan, žal pa česa novega nisem imel dodati. O velikosti bi težko rekel kaj določenega, ko sem ga videl prvič, se mi je zdel malo večji od vrabca, drugič pa malo manjši.

Po pomoč pri določevanju sem se obrnil na strokovnjaka za ščinkavce Petra Grošlja, ki je ptička kmalu in brez večjih težav determiniral kot muškata galebčka *Lonchura punctulata*. Vse opazovane značilnosti ustrezajo opisu, le drobne črne proge na beli podlagi so v resnici drobni temnorjavi V-ji na motno rumeni podlagi, verjetno pa ima ta sprememba optične in ne dejanske osnove, enako velja za prekinjeno progavost.

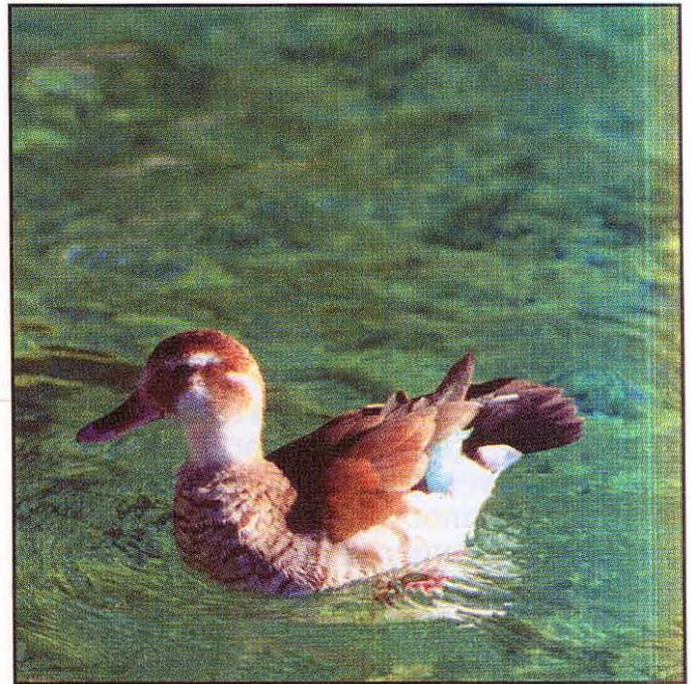
Muškatni galebček živi na indijskem podkontinentu, južnem Kitajskem, Malajskem polotoku, naseljen je tudi v Avstraliji. Kot eksotično ptico ga redno uvažajo v Evropo, kjer se v ujetništvu uspešno razmnožuje.

Tako verjetno skoraj ni dvoma, kako je galebček zašel pod Javornike. Vsekakor pa ga je bilo lepo gledati, ko je suvereno zobal skupaj z vrabci. *Primož Kmecl, Karin Rižner, Riharjeva 28, 1111 Ljubljana*

ČIPKASTA RACA *Callonetta leucophrys*
RINGED TEAL - *From December 1994 to April 1995 at Lake Šobec*

Odkar smo decembra 1991 na Šobcu opazovali polarnega slapnika *Gavia arctica* (Kozinc 1992), pozimi večkrat obiščem to v več pogledih zanimivo lokaliteto. Voda s številnih zamokov leščanske dobrove se tu odceja v povirno močvirje in pravi čudež je, da se je ob robu turistične urbanizacije ohranilo kar obsežno trstišče. Žal je hortikulturna roka turističnih delavcev skazila dolnji konec najmočnejšega zamoka, čeprav leži zunaj kopališke ograje. Znotraj ograje pa se razteza ledvičasto v plavalni bazen spremenjeno pretočno jezerce, ki pozimi večkrat skoraj v celoti zamrzne.

Okrog novega leta 1995 mi je prišlo na uho, da se na Šobcu zadržuje račka nevestica *Aix sponsa*. Toda račka, velikosti kreheljca, ki je

plavala med mlakaricami, zagotovo ni pripadala rodu *Aix*, čeprav je na grobo spominjala na samico mandarinke *Aix galericulata* oziroma račke nevestice. Vzorčasta glava je bila vendarle povsem drugačna kot pri teh dveh racah, kljun pa je bil nesorazmerno velik in zadebeljen. Živahno, kakor kakšna igrača se je vrtela okrog svoje osi in pobirala hrano malo pod vodnim površjem. V jati je bila presenetljivo tudi samica čopaste črnice *Aythya fuligula*, ki pa se seveda skupaj z mlakaricami in neznanu raco ni zaganjala za kosmiči kruha, ki so ga obiskovalci otrokom v veselje metali v vodo; držala se je bolj zase, kar je spričo njenega potapljaškega značaja tudi razumljivo. Neznano čofotajočo raco so mamice krstile za mlado račko.

Raca je bila po hrbtu rdečkasto rjava, spredaj in spodaj pa bela s cimetasto rjavimi bledimi valovitimi sencami, potekajočimi po oprsju počez, po bokih pa navpik. Rep je bil temnorjav in pahljačast, prek bokov se je blizu zadka jasno zarisovala temna črta. Bela lisa v višini krovcev se je na zloženi peruti videla enkrat bolj, drugič manj. Včasih se je pokazalo tudi ogledalce, pobleskavajoče zdaj zeleno, hip zatem azurno modro. Noge so bile v vodi videti oranžno rdeče, kljun pa je bil modrikasto rožnat, ploščat z debelim robom in z nekakšno bunkasto odebelino na konici. Posebno skrivnostno pa je bila poslikana glava. Bledorjavi obraz so krasile tri bele lise: poleg belih lic se je nad očmi vila dolga in široka maroga, podobna pa je pokonci, vendar malo postrani,

poslikavala zatilje. Nekolikanj temnejše teme je dajalo račji glavi videz pokrivala.

Seveda se takšen opis ni ujemal z nobeno od samic iz rodu *Aix*, pa tudi po vseh splošno uporabljanih priročnikih takšne race ni bilo najti. Razmišljal sem že, za kakšno račjo križanko gre, ko sem v svetovnem priročniku o racah, goseh in labodih končno le zagledal tako težko pričakovano risbo (MADGE & BURN, 1987).

Callonetta leucophrys je južnoameriška rasa iz skupine rac čofotavk. Živi po gozdnih mlakah in močvirjih Bolivije in Paragvaja, južne Brazilije, Urugvaja in severne Argentine. Gnezdi v drevesnih duplih in se spretno giblje po drevju. Samec je precej temnih barv z rdečerjavimi ramenskimi peresi, črno-belo lisast ob zadku in s črnimi pikami na rožnatem oprsju. Opazovana rasa je bila torej samica. Glede na njeno južnoameriško poreklo je najverjetneje, da je ptica pobegnila iz kakšnega evropskega ujetništva. Presenetljivo uspešno je zimo prebila na prostosti. Na Šobcu se je zadrževala od 24. decembra 1994 do srede aprila 1995, ko so pričeli prazniti bazen. Kot je povedal Boris Kozinc, ki je raco ves čas opazoval, pa so jo stalni obiskovalci opazili že okrog desetega decembra. Eksotična rasa, ki jo zaradi ljubkosti in krotkosti veliko goje po evropskih vrtovih (P. Grošelj jih je videl veliko na perutninskem sejmu blizu Münchna), si je tako zagotovo pridobila v Sloveniji status zimskega gosta, četudi z etiketo "razseljena oseba". Komisija za redkost je determinacijo potrdila.

Za konec še besedo al dve o imenu. Pri raci, ki izhaja iz nam povsem tujega okolja, je pri imenovanju najbolje najprej prevesti njeno znanstveno ime. Rodovno ime *Callonetta* je sestavljena iz besed *kallos*, kar pomeni lepoto, in *netta*, kar pomeni raco. Vrstno ime *leucophrys* pa pomeni beloobrobljen, s čimer si v slovenščini ne moremo bogve kaj pomagati. Ali pa vendar. Lahko bi jo poimenovali čipkasta rasa. Saj čipk nemara ne poznajo samo na Idrijskem, marveč tudi v Južni Ameriki. Poimenovanje se nanaša na belo obrobljene krovce letalnih peres.

LITERATURA

- JOBLING A. James (1991): A Dictionary of Scientific Bird Names. Oxford University Press. Oxford.
 KOZINC, B. (1992): Polarni slapnik *Gavia arctica*. *Acrocephalus* 54: 150.
 MADGE, S.C., BURN, H. (1987): Wildfowl: An Identifica-

tion Guide to Ducks, Geese and Swans of the World. Beckenham.

Iztok Geister, Pokopališka pot 13, 4202 Naklo.

Ornitološko zanimivi kraji Ornithologically interesting localities

Mestni log pri Metliki

Opis

Mestni log pri Metliki je največja akumulacijska ravnica ob reki Kolpi v Beli krajini. Razteza se v okljuku reke Kolpe od Metlike do Rosalnic, kjer se pod vasjo v reko izliva potok Obrh. Meri približno 2 km². Na poplavni ravnici so obsežne travniške površine, na višjem delu pa njive. Na severnem obrobju je ohranjen manjši gozd. Ob njem so zamočvirjena travišča, ki se odmakajo v bližnji regulirani potok Obrh in posamezne melioracijske jarke. Brežine reke

